

امداد و انتقال

در هشت سال دفاع مقدس و تجارب آن

تدوین و تالیف :

حمید رضا غلامی

فروغ سرهنگی

دکتر مرتضی خاقانی زاده

دکتر سهیل نجفی مهری

۱۳۹۵

عنوان و نام پدیدآور : امداد و انتقال در هشت سال دفاع مقدس و تجارب آن / تدوین و تالیف حمیدرضا غلامی... (و دیگران)؛ به سفارش کنگره سرداران شهید و ۳۰۰۰ شهید استان خراسان شمالی.
 مشخصات نشر : بجنورد: در قلم، ۱۳۹۴.
 مشخصات ظاهری : ۳۹۲ ص.؛ مصور، جدول؛ ۵×۱۴×۲۱ س.م.
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۹۶۰۲۷-۰۰۴

وضعیت فهرست نویسی : فیا
 یادداشت : حمیدرضا غلامی، فروغ سرهنکی، مرتضی خاقانی زاده، سهیل نجفی مهری.
 یادداشت : کتابنامه: ص. ۳۸۸ - ۳۹۲؛ همچنین به صورت زیرنویس.
 موضوع : جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۷ -- امدادرسانی
 و نوع : جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۷ -- مراقبت های پزشکی
 موضوع : جنگ -- امداد بیماران و مجروحان
 شناسه افزوده : غلامی، حمیدرضا، ۱۳۵۰ -
 شناسه افزوده : کنگره سرداران شهید و سه هزار شهید استان خراسان شمالی
 رده بندی کنگره : ۱۳۹۴ / صف / DSR1616
 رده بندی دیویی : ۵۵ / ۰۱ / ۳
 شماره کتابشناسی ملی : ۴۰۲۱

امداد و انتقال

تدوین و تالیف: حمید رضا غلامی، فروغ سرهنکی، دکتر مرتضی خاقانی زاده، دکتر سهیل نجفی مهری

صفحه آرایی و جلد: انتشارات در قلم (حمید رضا زاده)

ناشر: انتشارات در قلم

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۶۰۲۷-۰۰۴

نوبت چاپ: اول

تاریخ چاپ: ۱۳۹۵

تیراژ: ۱۰۰۰

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

کنگره ۳۰۰۰ شهید استان خراسان شمالی

تلفن تماس: ۰۹۳۵۳۴۶۳۹۱۴

Dor.Ghalam.Pub@gmail.com

فهرست مطالب

۲۳	پیش‌گفتار
	مصلحت‌اول: کلیات امداد و انتقال
۳۱	تاریخچه امداد و انتقال در جنگ جهانی
۳۱	دوران قبل از اسلام
۳۳	دوران اسلام و بعد از آن
۳۷	امداد و انتقال از قرن ۱۵ به بعد
۴۰	تاریخچه امداد و انتقال در انقلاب اسلامی
۴۲	خدمات تیم‌های پزشکی در کردستان
۴۴	سیر مراحل جنگ تحمیلی عراق علیه ایران
۴۴	مرحله اول جنگ تحمیلی
۴۵	مرحله دوم جنگ تحمیلی
۴۷	مرحله سوم جنگ بعد از اتمام عملیات الی بیت المقدس
۴۸	سیر تکاملی امداد و انتقال در هشت سال دفاع مقدس
۴۸	تشکیل ستادهای پشتیبانی امداد و درمان

۴۸	ستاد امداد و درمان مناطق جنگی
۵۰	تأسیس سازمان بهداری سپاه
۵۲	امداد و انتقال در سال‌های نخست جنگ
۵۴	تشکیل هسته‌های امدادی
۵۶	نقش نیروهای تخصصی زن در امداد و انتقال
۶۲	تشکیل تیپ امداد و انتقال
۶۴	سیر تکاملی سازمان امدادی
	فصل ۲: ضرورت‌های امداد و انتقال در هشت سال دفاع مقدس
۶۷	ضرورت‌های امداد و انتقال، دفاع مقدس
۶۷	آموزش
۷۳	تجهیزات امدادی
	فصل سوم: سطوح خدمات امداد و انتقال در هشت سال دفاع مقدس
۸۵	سطوح خدمات امداد و انتقال در هشت سال دفاع مقدس
۸۵	سطح یک امداد رسانی
۸۶	نقش امدادگر در سطح یک امداد رسانی
۸۸	نقش پست امداد در سطح یک امداد رسانی
۹۰	پست امداد استقراری منطقه سرپل ذهاب (۱۳۵۹)
۹۲	پست امداد روستای چنگوله‌ی مهران
۹۳	پست امداد در جاده خندق در عملیات بدر
۹۴	پست امداد زیر زمینی در عملیات والفجر ۸
۹۵	پست امداد در عملیات کربلای (۱)
۹۷	سطح دوم امداد رسانی در رده تیپ و لشکر عملیاتی

۹۷	تاریخچه اورژانس های صحرایی در دفاع مقدس
۹۹	ساختار اورژانس های صحرایی
۱۰۲	نمونه های از اورژانس های صحرایی در عملیات ها
۱۰۲	اورژانس صحرایی در منطقه بازی دراز
۱۰۴	اورژانس صحرایی بستان؛ استفاده از کانکس
۱۰۶	اورژانس های صحرایی در عملیات فتح المبین
۱۰۷	اورژانس صحرایی کرخه نور
۱۱۲	اورژانس های صحرایی در عملیات آزاد سازی خرمشهر
۱۱۴	اورژانس های صحرایی در عملیات رمضان
۱۱۸	اورژانس صحرایی در عملیات بدر
۱۱۹	اورژانس صحرایی در عملیات تربلای چهار
۱۲۲	اورژانس های بهداری در قرارگاه بلا تاریخ ۱۳۶۱/۸/۱۰
۱۲۵	نیروی انسانی، متخصص و متعهد
۱۲۷	نقش و اهمیت بیمارستان های صحرایی
۱۲۸	سیر تحول در بیمارستان های صحرایی در هسته دفاع مقدس
۱۳۰	فکر ایجاد بیمارستان صحرایی
۱۳۳	احداث بیمارستان های صحرایی در عملیات ها
۱۶۵	بیمارستان های صحرایی احداثی توسط بهداری ارتش
۱۶۹	اهم اقدامات امدادی در بیمارستان های صحرایی
۱۷۴	سطح چهارم امداد رسانی
۱۷۴	سطح پنجم امداد رسانی
۱۷۷	پیامد زنجیره امداد و انتقال در دفاع مقدس

فصل چهارم: اقدامات ضروری امدادی و رسیدگی به مجروحان

۱۸۱	اقدامات امدادی و رسیدگی به مجروحین
۱۸۲	جمع آوری مجروحین
۱۸۲	نقطه جمع آوری و تجمع مجروحین
۱۸۴	اولت بندی یا تریاژ
۱۸۵	روش استاندارد تریاژ
۱۸۶	روش ولویت سی (تریاز)
۱۸۸	اولویت سی د اتم
۱۸۸	نمونه از اولویت بندی و تدبیر در دفاع مقدس
۱۹۱	انجام اقدامات امدادی
۱۹۲	مهم ترین اقدامات امدادی امدادگران پزشکیاران
۱۹۴	اقدامات احیاء اولیه توسط امدادگران و مسکیاران
۲۰۰	کنترل خون ریزی و پیشگیری از شوک
۲۰۱	انواع خون ریزی
۲۰۵	علائم و نشانه های خون ریزی داخلی
۲۰۸	اقدامات امدادی در انواع سوختگی
۲۰۸	سوختگی های عمده در جنگ شامل
۲۰۸	سوختگی درجه ۱
۲۰۸	سوختگی درجه ۲
۲۰۹	سوختگی درجه ۳
۲۰۹	سوختگی های شیمیایی
۲۱۰	سوختگی های الکتریکی

۲۱۱	صاعقه
۲۱۱	مهم ترین اقدامات امدادی در سوختگی ها
۲۱۳	آسیب های ناشی از سرما
۲۱۴	کاهش عمومی درجه حرارت بدن هیپوترمی یا افت دمای بدن
۲۱۶	گرم از دگی
۲۱۷	کاهش های عضلانی ناشی از گرما
۲۱۷	خشکی مفرط ناشی از گرما
۲۱۷	افت دمای بدن گرمازدگی
۲۱۸	اقدامات امدادی در انواع شکستگی ها (دستگاه اسکلتی)
۲۱۹	چگونگی آسیب استخوان ها (دستگاه اسکلتی - عضلانی)
۲۱۹	شکستگی بسته
۲۱۹	شکستگی باز
۲۲۰	دررفتگی ها
۲۲۱	بیچ خوردگی
۲۲۱	لشستگی اندام ها
۲۲۱	قطع شدن عضو (آمپوتاسیون)
۲۲۱	کرمک های اولیه در شکستگی ها (صدمات استخوانی)
۲۲۴	اقدامات امدادی در انفجار ادوات جنگی
۲۲۷	انواع صدمات در انفجارها
۲۲۹	امداد و انتقال در صدمات ناشی از انفجار

فصل پنجم: انتقال مجروحین

۲۳۳	اقدام در جهت انتقال مجروحین
۲۳۵	ترسیم زنجیره امداد و انتقال
۲۳۷	اصول و قواعد حمل مجروح و مصدومین
۲۳۸	روش های حمل مجروح
۲۳۸	حمل دستی
۲۳۸	حمل استاندارد
۲۳۹	حمل یک نفره
۲۴۲	روش حمل در نفره
۲۴۳	حمل به وسیله سه چهارا
۲۴۴	انتقال مصدومان در شرایط خاص
۲۴۴	امداد و انتقال مجروحین در کوهستان
۲۴۷	امداد انتقال مصدومین از داخل خودرو آتش گز
۲۴۸	تخلیه خدمه تانک
۲۵۰	امداد و انتقال در شرایط ویژه
۲۵۰	منفجر نشدن گلوله آریچی ضد نفر
۲۵۱	اصابت خمپاره به بازوی رزمنده
۲۵۲	امداد و انتقال در باتلاق
۲۵۳	تجهیزات انتقال
۲۵۳	تجهیزات انتقال دستی
۲۵۵	تجهیزات انتقال زمینی و هوایی
۲۵۶	نفربرهای زرهی

۲۵۶	تجهیزات انتقال زمینی؛ آمبولانس ها
۲۵۷	تجهیزات انتقال زمینی؛ به کارگیری حیوانات در جهت انتقال مجروحین
۲۵۸	تجهیزات انتقال زمینی؛ موتور سیکلت
۲۵۸	تجهیزات انتقال زمینی؛ انتقال ریلی
۲۵۸	تجهیزات انتقال هوایی
۲۶۰	امداد و انتقال هوایی در عملیات کربلای ۵
۲۶۶	تجهیزات مورد استفاده در انتقال دریایی
	فصل ششم: امداد و انتقال در پدافند جنگ‌های نوین در هشت سال دفاع مقدس
۲۷۱	تاریخچه حملات شیمیایی در دوران دفاع مقدس
۲۷۶	سیستم امداد و انتقال مصدومین شیمیایی
۲۷۷	امداد و انتقال مصدومین شیمیایی عملیات کربلای ۵
۲۷۹	امداد و انتقال مصدومین شیمیایی عملیات والفجر ۸
۲۸۱	حجم مجروحین در والفجر ۸
۲۸۲	امداد و درمان در عملیات والفجر ۸
۲۸۷	حملات شیمیایی به سردشت
۲۸۸	امداد و انتقال مصدومان شیمیایی در سردشت
۲۸۹	امداد و انتقال مصدومان حملات شیمیایی حلبچه
۲۹۱	ترباژ در حملات شیمیایی
۲۹۱	اقدامات حفاظتی و کمک‌های اولیه در رابطه با سلاح‌های شیمیایی
۲۹۳	ماسک
۲۹۶	پوشیدن لباس محافظ ش.م.ه
۲۹۸	رفع آلودگی پس از حملات شیمیایی

۳۰۲	زنجیره امداد و انتقال در جنگ‌های نوین
۳۰۴	عوامل شیمیایی خفه‌کننده
۳۰۵	علائم مسمومیت
۳۰۵	مجموعه اقدامات خود امدادی توسط رزمنده
۳۰۸	عوامل شیمیایی اعصاب
۳۰۸	چگونگی عملکرد
۳۰۹	علائم مسمومیت
۳۱۱	پیشگیری، امداد و انتقال عوامل شیمیایی اعصاب
۳۱۲	رفع آلودگی و امداد اعصاب
۳۱۲	عوامل شیمیایی خرنش‌ساز
۳۱۳	چگونگی عملکرد
۳۱۳	امداد و انتقال در عوامل خون
۳۱۴	امداد و انتقال در عوامل شیمیایی تاول‌زا
۳۱۵	چگونگی عملکرد
۳۱۶	علائم مسمومیت
۳۱۷	پیشگیری و امداد و انتقال در عوامل تاول‌زا
۳۱۸	امداد و انتقال در عوامل شیمیایی ناتوان‌کننده
۳۱۸	چگونگی عملکرد
۳۱۹	علائم مسمومیت
۳۲۱	عوامل شیمیایی ضد اغتشاش
۳۲۲	علائم مسمومیت
۳۲۲	پیشگیری، امداد و انتقال در عوامل شیمیایی ناتوان‌کننده

۳۲۴ مشخصات بمب‌های فسفری۱

۳۲۵ آثار بمب فسفری بر انسان

۳۲۶ راه‌های شناسایی هنگام برخورد با بمب‌های فسفری

فصل هفتم: مدیریت و فرماندهی در امداد و انتقال

۳۳۱ فرماندهی و مدیریت در امداد و انتقال

۳۳۵ شاخص‌های فرماندهان و مدیران در امداد و انتقال

۳۳۶ سلسله‌راتب مدیریت خدمات امداد و انتقال

۳۳۸ مهارت‌های مدیریت در امداد و انتقال

۳۳۸ مهارت‌های فنی شامل

۳۴۲ مدیریت نیروی انسانی در امداد و انتقال

فصل هشتم: بهسازی از تجارب امداد و انتقال در دفاع مقدس

۳۴۹ تجارب بدست آمده از دفاع مقدس

۳۵۲ ارائه الگوی امداد و انتقال با توجه به تجارب دفاع مقدس

۳۵۲ الف- چرا در امداد و انتقال نیاز به الگو داریم؟

۳۵۳ ب- مفاهیم الگوی امداد و انتقال

۳۵۵ اهداف الگوی امداد و انتقال

۳۵۵ راهکارهای عملیاتی الگوی امداد و انتقال

۳۵۶ نمودار الگوی امداد و انتقال

۳۵۶ این الگو چه راهکارهایی در امداد و انتقال مطرح می‌کند

۳۵۶ به کارگیری نیروی انسانی کارآمد در امداد و انتقال

۳۵۸ چه منابع و تجهیزاتی در امداد و انتقال مورد نیاز است؟

۳۵۹ گام‌های عملیاتی در بهکارگیری منابع

- ۳۵۹ سومین جزء در الگوی امداد و انتقال مجروح، مصدوم یا بیمار است
- ۳۶۱ گام‌های عملیاتی الگو
- ۳۶۹ فرایند اجرای الگوی امداد و انتقال
- ۳۷۰ تریاز ثانویه
- ۳۷۴ توانمند سازی عمومی
- ۳۷۴ توانمند سازی در سطح سازمان
- ۳۷۵ آمادگی مابله با تهدیدها و بحران‌ها
- ۳۷۶ توانمند سازی حرفه‌ای
- ۳۷۶ تصمیم‌گیری سریع و خلاق در الگوی امداد و انتقال
- ۳۷۷ گام‌های عملیاتی در بیم‌گری
- ۳۷۸ انتقال سریع و ایمن در فرایند الگو امداد و انتقال
- ۳۸۱ پیامدها در الگوی امداد و انتقال
- ۳۸۵ منابع فارسی
- ۳۸۹ منابع انگلیسی

مقدمه

هنگامی که جنگ به کشور اسلامی ایران تحمیل شد، کسی تصور نمی کرد مردم در یک رویکرد انقلابی و اسلامی به پشتیبانی از نیروهای نظامی؛ در دفع تجاوزگران دست بکارند و در کمترین زمان، خود سرنوشت جنگ را به دست گیرند. هدایت های رهبر فرزانه ای انقلاب حضرت امام خمینی (ره) این قابلیت را فراهم نمود تا نیروهای انقلابی در مقابل تجاوزگری رژیم بعث عراق سینه ستبر کنند و با گذشتن از این فرزند و تعلقات دنیائی جان خویش را فدای اسلام عزیز نمایند.

طولی نمی کشد که گروه های تخصصی شکل می گیرد و در این شرائط ارتقاء و گستره امداد و نجات افزون می گردد؛ تا به این حد که پیشتر در امر امداد رسانی فعال شوند. کشوری که سال ها بود چهره «زن جنگ» را تجربه ننموده بود و در پذیرش امدادگران و پرستاران کمتر از وجود مردان استفاده نموده بود، نمی توانست از پرستاران زن در یگان های رزم؛ جایی که در پیشانی میادین نبرد حضور داشت، از زنان امدادگر استفاده کند. اکنون به فکر تربیت و آموزش نیروهای رزمنده افتادند و با تشکیل واحد بهداری رزمی، پوشش مناسبی برای آن مجاهدان و فرشتگان نجات را فراهم آوردند.

تشکیل واحد بهداری در هر یک از یگان ها و لشکرها و تأمین امکانات و

تجهیزات و ایجاد بیمارستان‌های صحرائی و اورژانس تا نزدیک‌ترین نقطه به نبرد، شاهکاری بود که به وجود آمده بود تارزمندگانی که در صحنه‌ی نبرد آسیب می‌بینند، در کمترین زمان ممکن مداوا شوند.

بی شک تحقیق و پژوهش و ترسیم نمودن مجاهدت نیروهای بهداری؛ چه در قالب پزشک یا پرستار امدادگر کاری بس ارزشمند است که نمونه‌ی بسیار کوچکی، ولی ارزنده (کتاب پیش رو) با عنوان امداد و انتقال به همت برادران حمیدرضا غلامی، ویدع سرهنگی، دکتر مرتضی خاقانی زاده، دکتر سهیل نجفی مهری تدوین و ویرایش شده است، که جا دارد از تلاش شایان برادر حمیدرضا غلامی که اهتمام ویژه‌ای در تحقیق و پژوهش و پیگیری جهت به نتیجه رسیدن اثر در قالب کتاب داشته‌اند، تقدیر شود.

مرکز حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس سپاه و بسیج خراسان شمالی نیز در راستای ترویج فرهنگ ایثار و شهادت، با تحت‌رشدن دادن این اثر، گوشه‌ای از فعالیت‌های عظیم نیروهای بهداری را در اختیار محققان و نویسندگان قرار می‌دهد. هر چند استان خراسان شمالی در کنار ۳۰۰۰ شهید سابق به این خطه در دفاع مقدس، تعدادی شهید بهداری نیز تقدیم انقلاب اسلام شده و مفتخر است که از ۵ سردار بهداری خراسان بزرگ ۳ سردار شهید آن تعالی به خراسان شمالی می‌باشد. این شهیدان عبارتند از سردار شهید عباسعلی قدوسی مقدم، علی نجفی و رجب علی میرزائی.